

*Ovaj projekt
financira Evropska
unija*

Twinning projekt

**"Dalje jačanje kapaciteta
fitosanitarnog sektora u oblasti
zaštite bilja, zdravlja bilja, sjemena i
sadnog materijala, uključujući
fitosanitarne laboratorije i
fitosanitarne inspekcije"
"EU-FITO-BiH"**

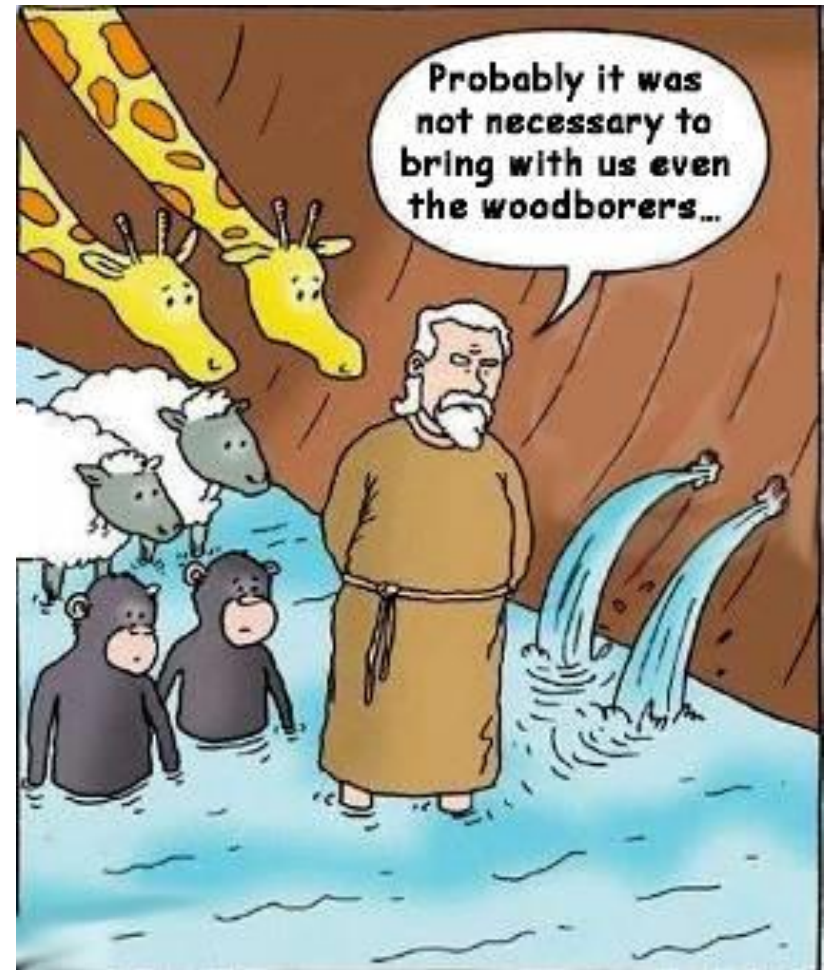
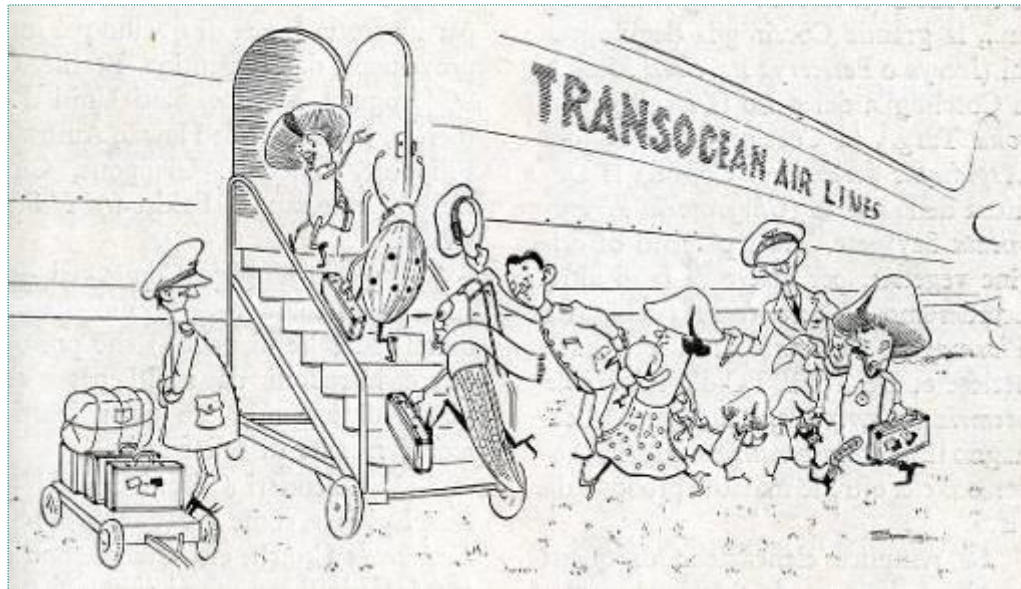
**Matteo Maspero
Alessandro Bianchi
Eligio Malusà**

**Prijetnje
štetnih
organizama**

BIOLOŠKA INVAZIJA

- Kako se povećava međunarodna trgovina, tako raste i broj štetnih organizama koji se šire i udomaćuju van njihovih prirodnih staništa

“Don't risk it, Non rischiare”

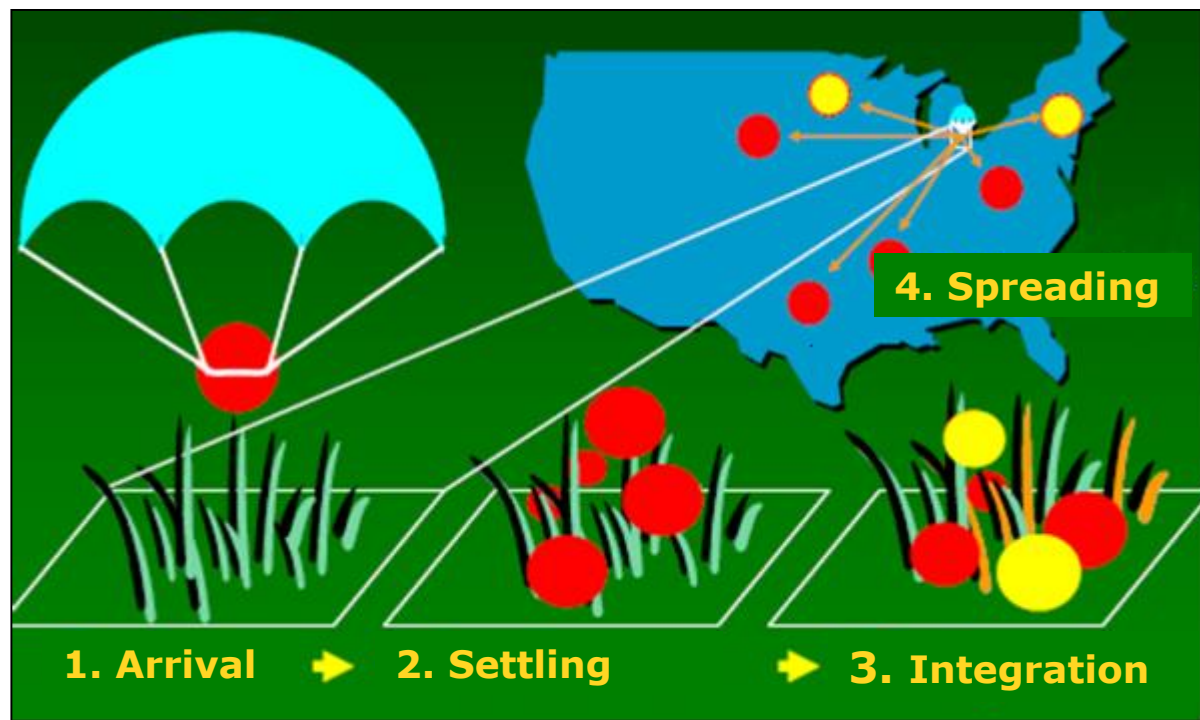
Direzione Agricoltura Lombardia

 Iscriviti 273

67 visualizzazioni

Da bi se štetni organizam smatrao "invazivan", mora proći kroz ova četiri procesa:

1. Dolazak
2. Udomaćenje
3. Integrisanje
4. Širenje

**Nisu sve vrste koje
nisu autohtone i
invazive**

EGZOTIČNA VRSTA

Ovo je vrsta koja je uvedena u neko drugo stanište (koje nije njegovo autohtono). Uvodi se u novo stanište namjerno ili nenamjerno.

Putem ljudskih aktivnosti

Putem prirodnog širenja vrsta
(npr. putem klimatskih
promjena)

UTJECAJ

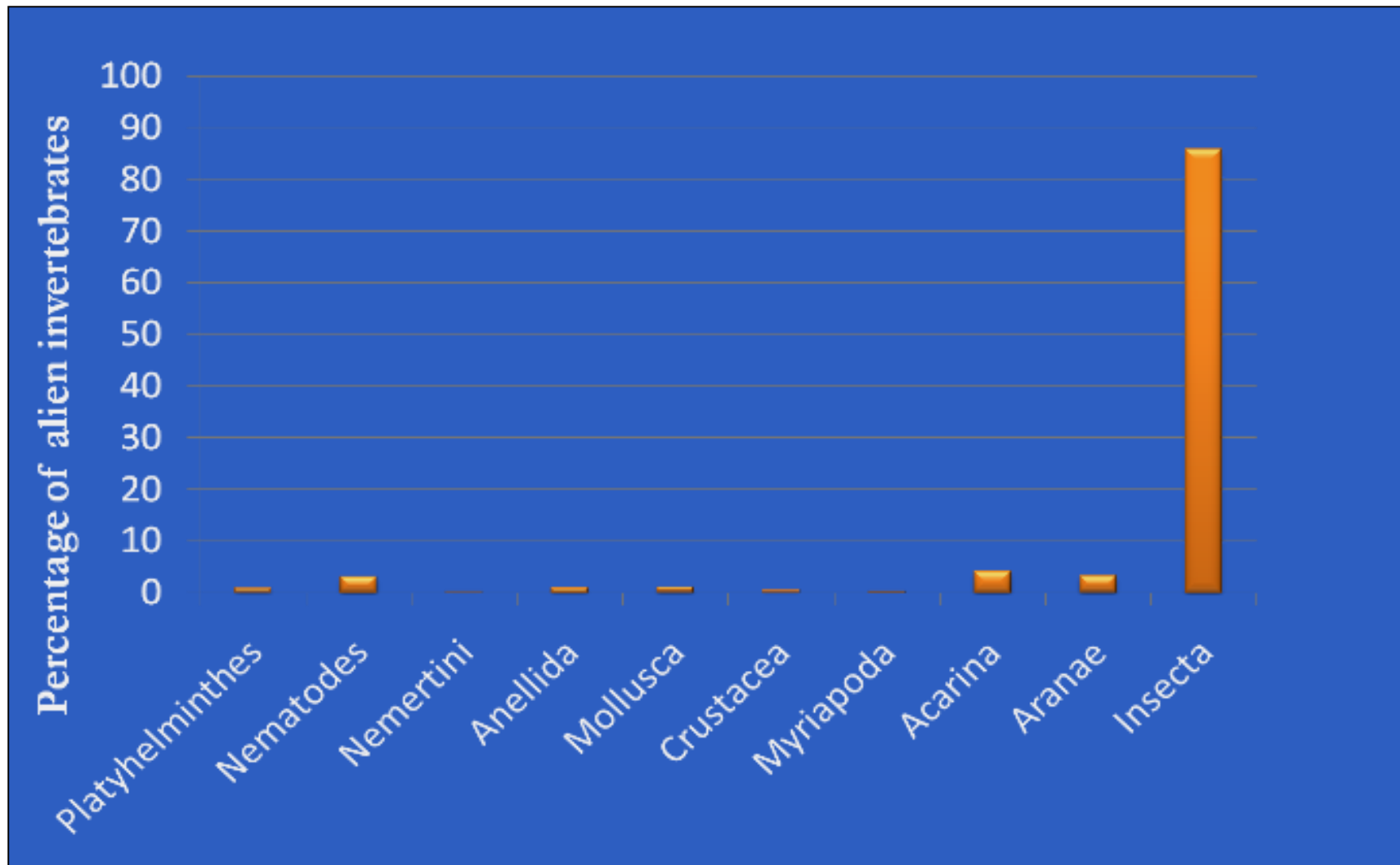
DRUŠTVENO-EKONOMSKI

- gubitak prinosa (npr. poljoprivreda, hortikultura)
- troškovi proizvodnje
- promjena pejzaža, javnog zdravlja

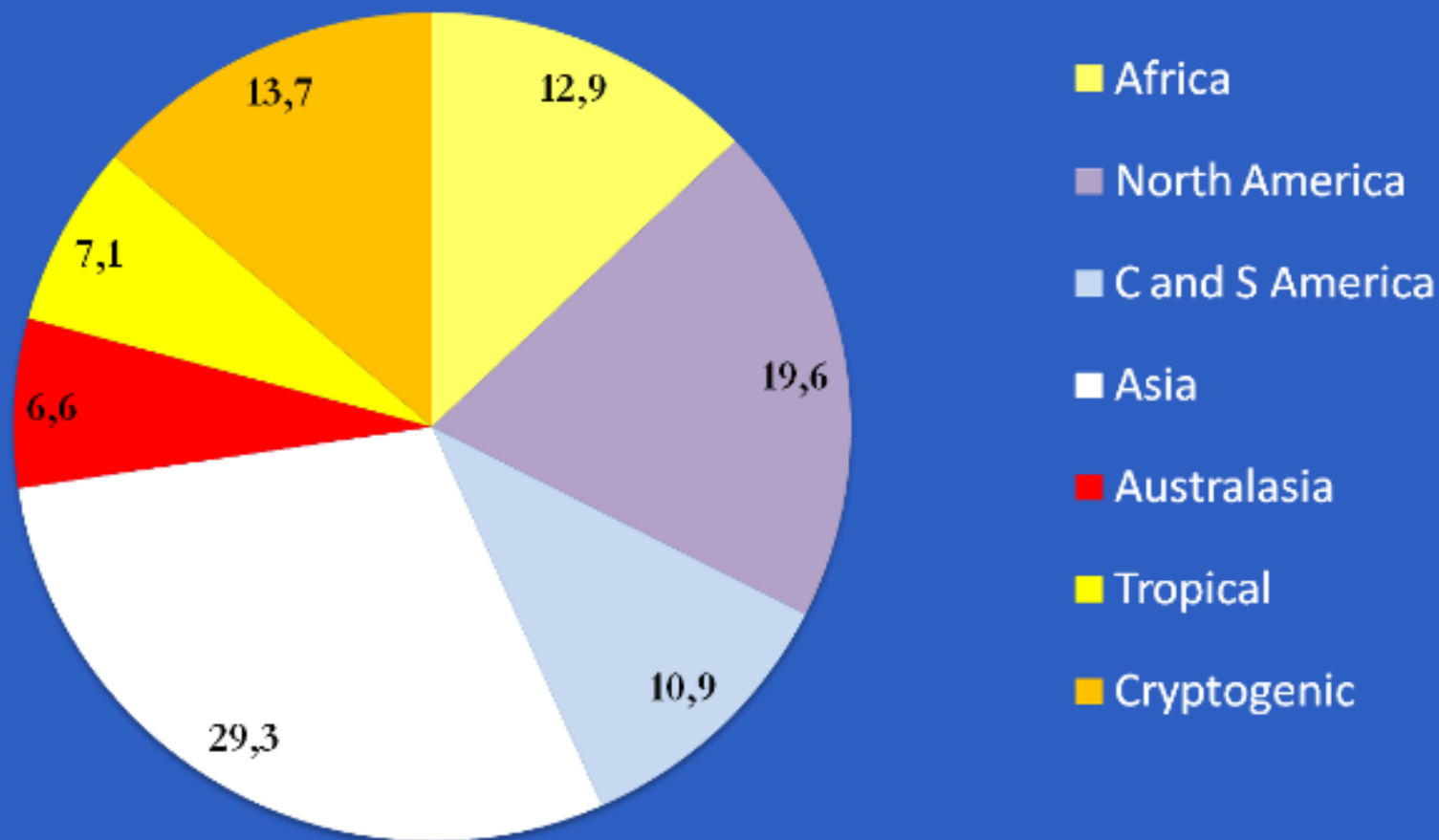
EKOLOŠKI

- gubitak prirodnog biodiverziteta

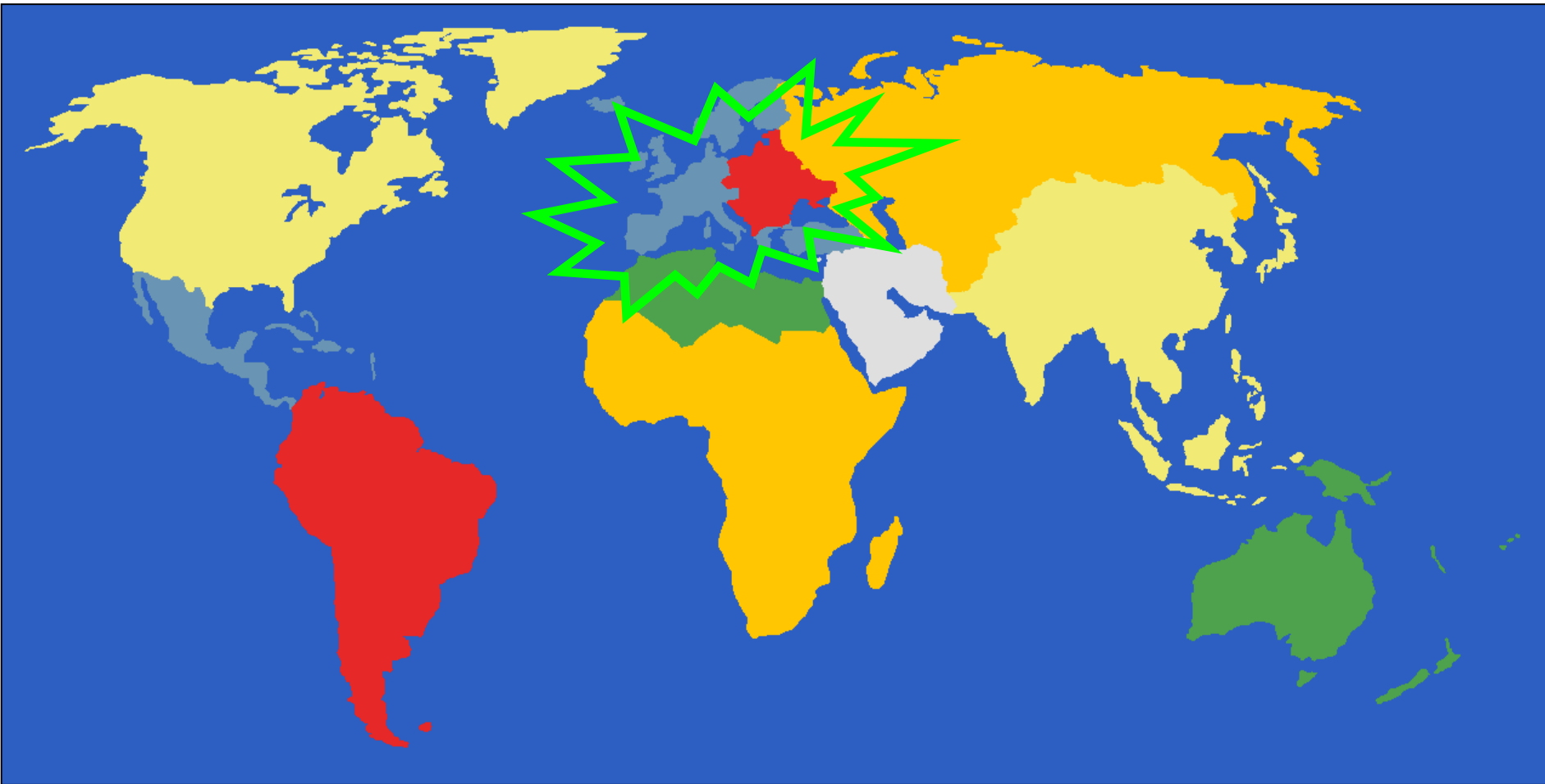
INVAZIVNI ZEMALJSKI BESKIČMENJACI KOJI SU SE UDOMAČILI U EVROPI

PORIJEKLO INVAZIVNIH ZEMALJSKIH BESKIČMENJAKA KOJI SU SE UDOMAČILI U EVROPI

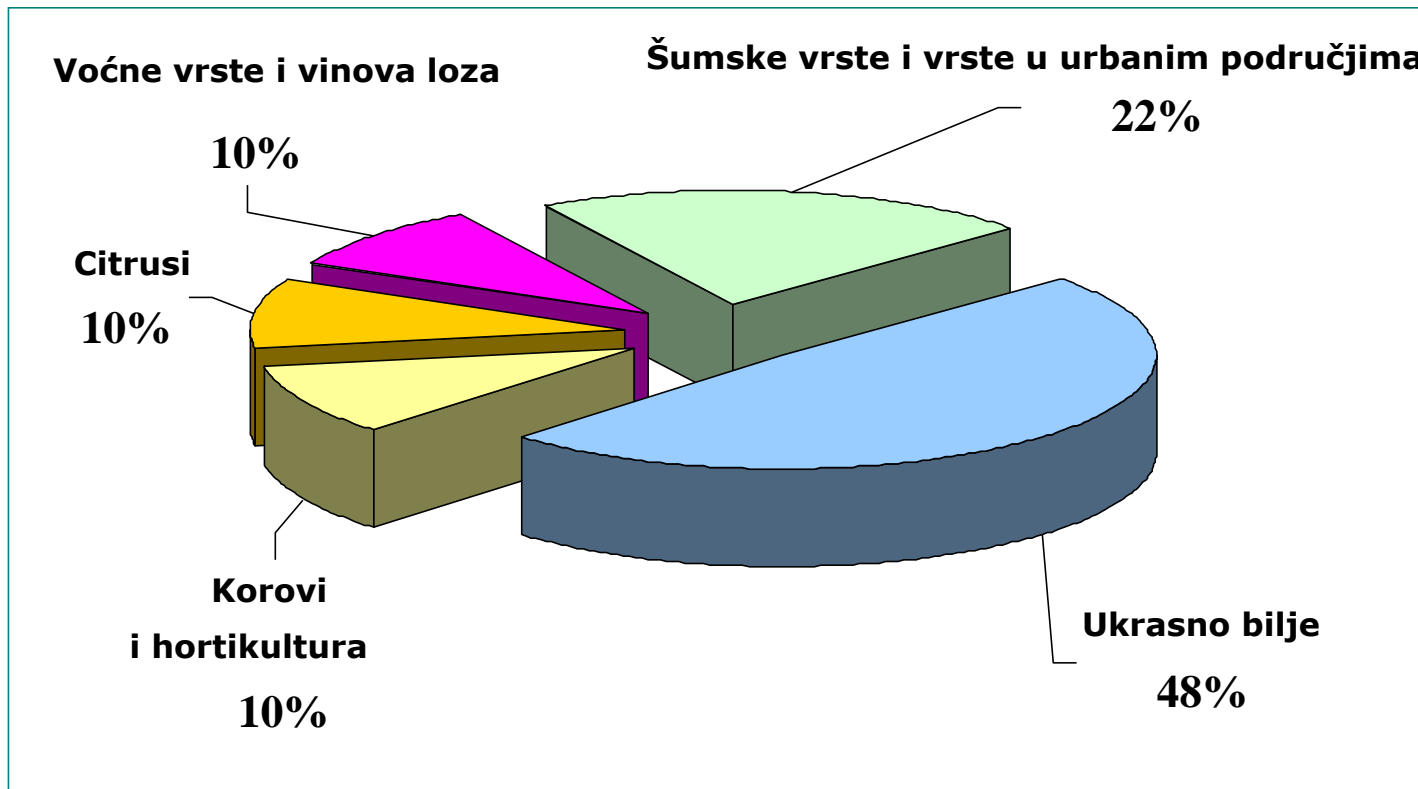

- Klimatski parametri
- Pozicija

Zaraza započne u rasadnicima, a zatim se proširi i na druga područja ...

Malo historije

1879 - *Viteus vitifoliae*

Porijeklo:
Sjeverna
Amerika

1885 - *Pseudaulacaspis pentagona*

Porijeklo:
Japan

Encarsia berlesei

1922 - *Leptinotarsa decemlineata*

Porijeklo:

Sjeverna
Amerika

1964 - *Corythucha ciliata*

Porijeklo:
Amerika

1979 - *Metcalfa pruinosa*

Porijeklo:
Amerika

**Od '90-ih
godina**

NEKOLIKO PRIMJERA INVAZIVNIH INSEKATA

UTJECAJ NA LJUDSKO ZDRAVLJE

- *Aedes albopictus*

UTJECAJ NA USJEVE

- *Diabrotica virgifera virgifera*
- *Dryocosmus kuriphilus*
- *Tuta absoluta*
- *Drosophila suzuki*

SUZBIJANJE PUTEM BIOLOŠKE KONTROLE

- *Harmonia axyridis*

UTJECAJ NA UKRASNO BILJE

- *Cameraria ohridella*
- *Leptoglossus occidentalis*
- *Acizzia jamatonica*
- *Cacyreus marshalli*
- *Anoplophora chinensis*
- *Anoplophora glabripennis*
- *Aromia bungii*
- *Popillia japonica*
- *Psacotha hilaris*
- *Cydalima perspectalis*

**LJUDSKO
ZDRAVLJE**

Aedes (Stegomyia) albopictus

Diptera Culicidae
(Azijski tigrasti komarac)

PORIJEKLO:

Azija

DOMAĆIN:

Ljudi

NAČIN UNOŠENJA:

Putem ljudskih aktivnosti
(putem aviona, brodova, guma)

Uglavnom se udomaćuje u antropičkim mjestima????, ali se može udomaćiti i u zonama koje nisu urbane kao što je slučaj u matičnim zemljama.

Vrste se **natječu??** s autohtonim komarcima i predstavljaju antropički problem zbog ujeda i prenošenja različitih bolesti.

U 2007. godini u Italiji se otkrilo da je *A. albopictus* vektor virusa *Chikungunay*.

UTJECAJ NA UKRASNO BILJE

1992 - *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic Lepidoptera Gracillariide

1 1985 **Fyrom**

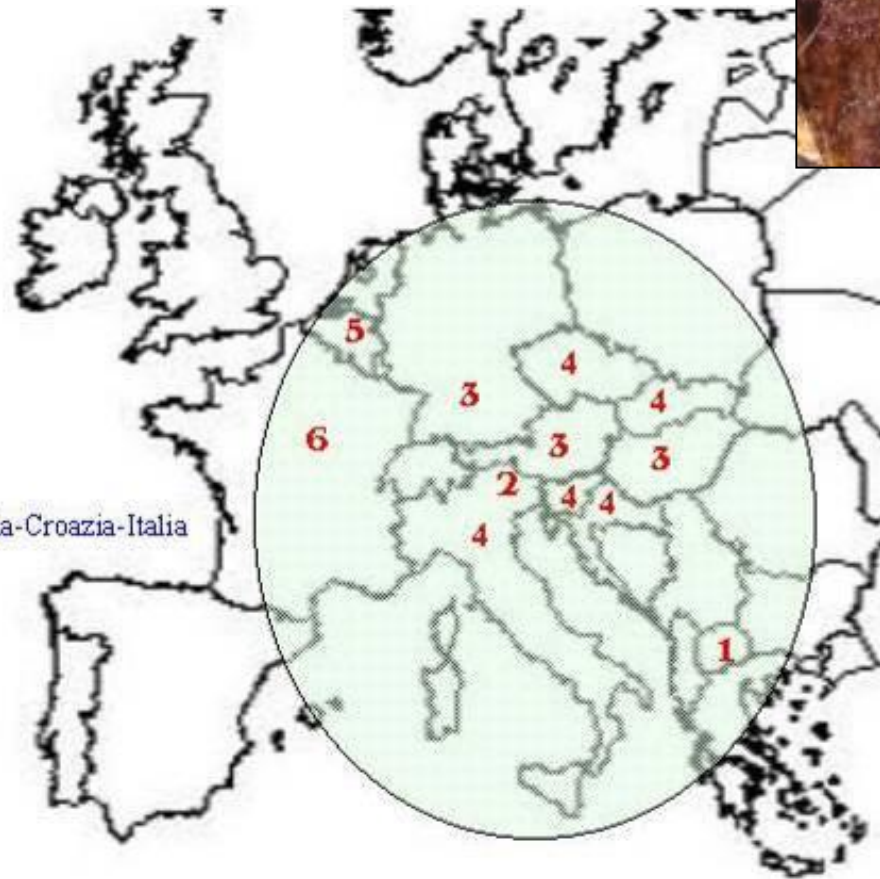
2 1992 Italia (Dobbiaco)

3 1994 Austria-Ungheria-Germania

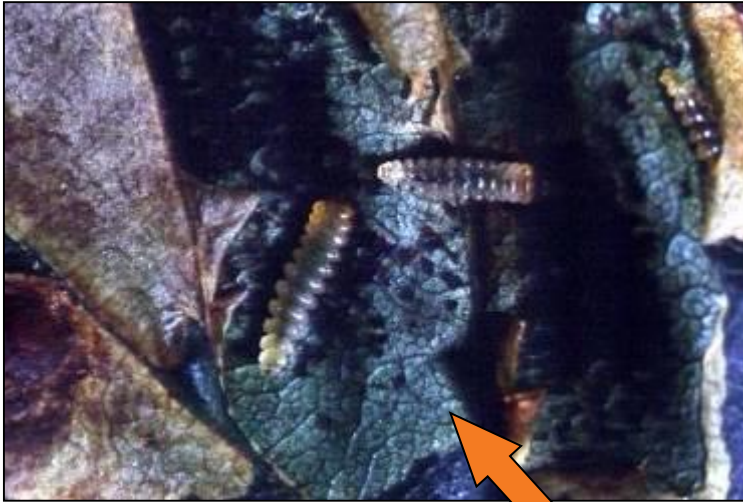
4 1997 Rep. Ceca-Slovacchia-Slovenia-Croazia-Italia

5 1999 Belgio

6 2000 Francia

Aesculus hippocastanum

1999 - *Leptoglossus occidentalis*

Emiptera Coreidae

PORIJEKLO:
Sjeverna Amerika

© Matteo Maspero

- *Pinus* spp.
- *Picea* spp.
- *Pseudotsuga* spp.

2001 - *Acizzia jamatonica*

Hemiptera Sternorrhyncha Psyllidae

BILJKA DOMAĆIN:

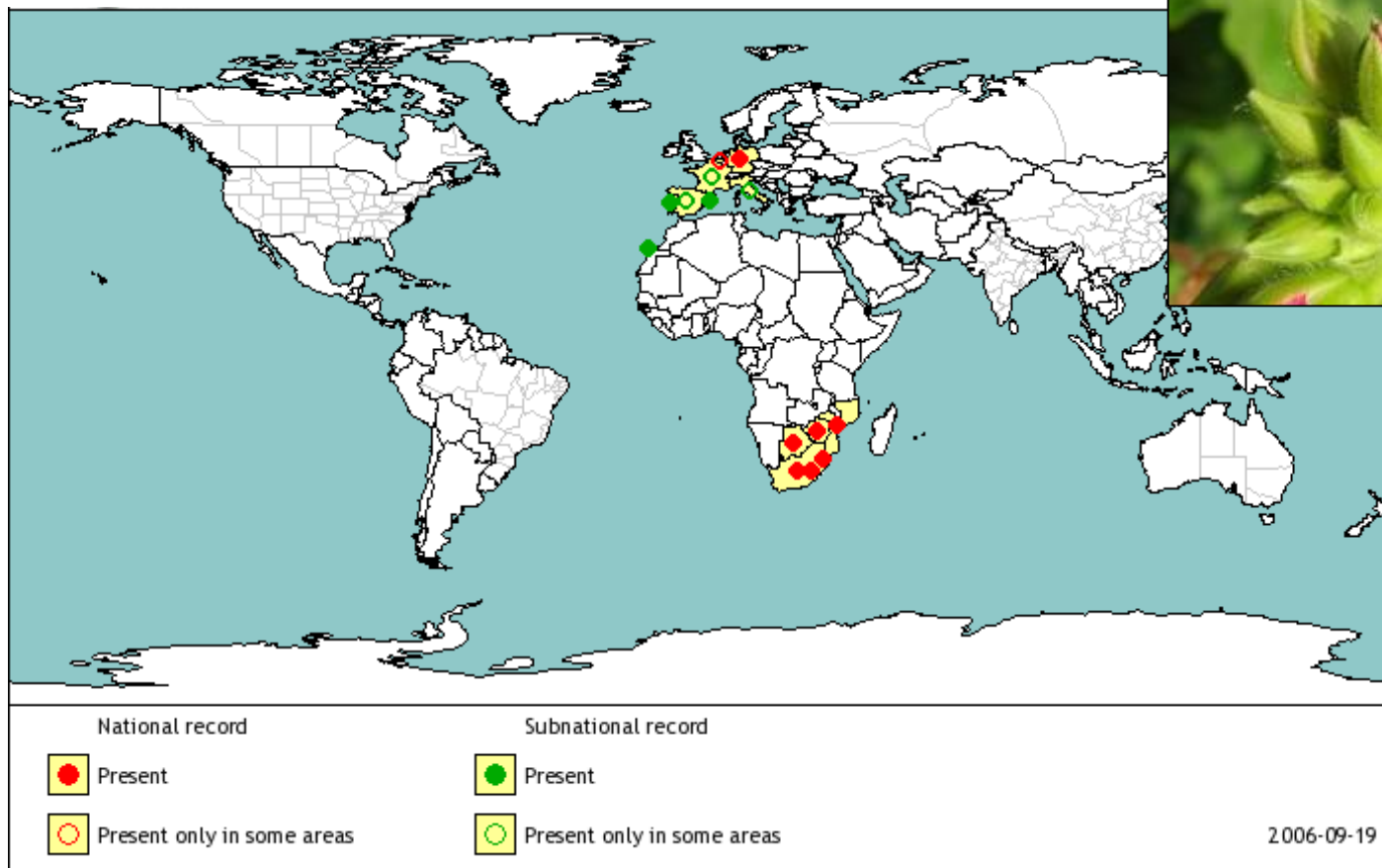
Albizia julibrissin

Cacyreus marshalli

Lepidoptera Lyncenidae

PORIJEKLO:
Južna Afrika

2006-09-19

BILJKE DOMAĆINI:
Pelargonium i *Geranium*

PORIJEKLO:

Japan, Kina,
Tajvan

Psacotha hilaris
Coleoptera Cerambycidae

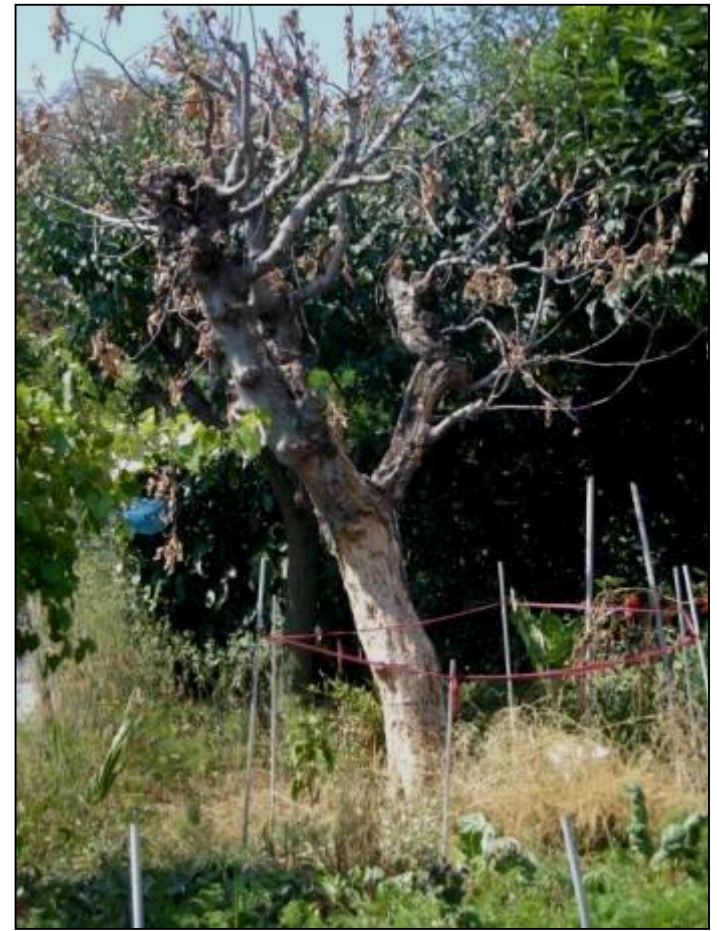

BILJKE DOMAĆINI:

Moraceae (*Ficus* spp., *Morus* spp.)

NAČIN UNOŠENJA:

Sadni materijal i drvo

Xylophagous se u Japanu smatra ozbiljnim štetnim organizmom za dud (izvor hrane za *Bombyx mori*) i za smokvu.

P. Hilaris je u Italiji do sada napao samo smokve.

Aromia bungii

Faldermann

PORIJEKLO:

Azija

Peach longicorn beetle
Redneck longhorned beetle
Asiatischer Moschusbock
Cerambice delle drupacee

**Crveni
pronotum
Crna svjetla
elitra**

- Italija (2010) - strizibuba je uslikana na terenu
- Njemačka (2011) strizibuba je prikupljena na terenu
- Italija, Napoli (2012) i Milano (2013)

Prunus (in particular *Prunus armeniaca* and *Prunus domestica*)
Azadirachta indica
Bambusa textilis
Diospyros virginiana
Olea europea
Populus alba
Pterocarya stenoptera
Punica granatum
Schima superba (Theaceae)

Cydalima perspectalis
Lepidoptera Crambidae

PORIJEKLO:

Azija

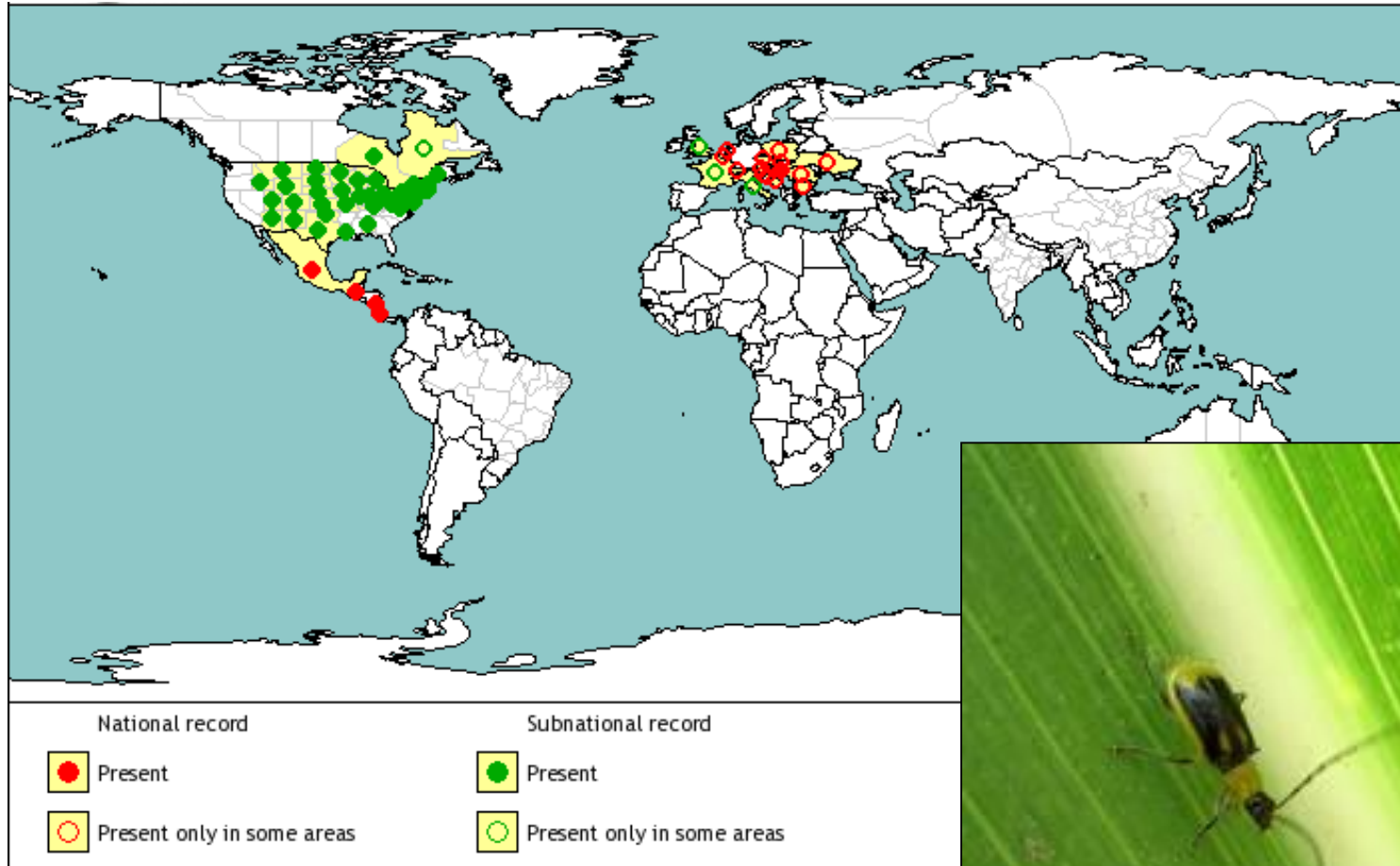

UTJECAJ NA USJEVE

Diabrotica virgifera virgifera

Coleoptera Crisomelidae

PORIJEKLO:
Centralna Amerika

BILJKA DOMAĆIN:

Kukuruz (*Zea mais*)

NAČIN_UNOŠENJA:

Intercontinental dispersal: trade of seeds or grain? Airplane?
Adults flights.

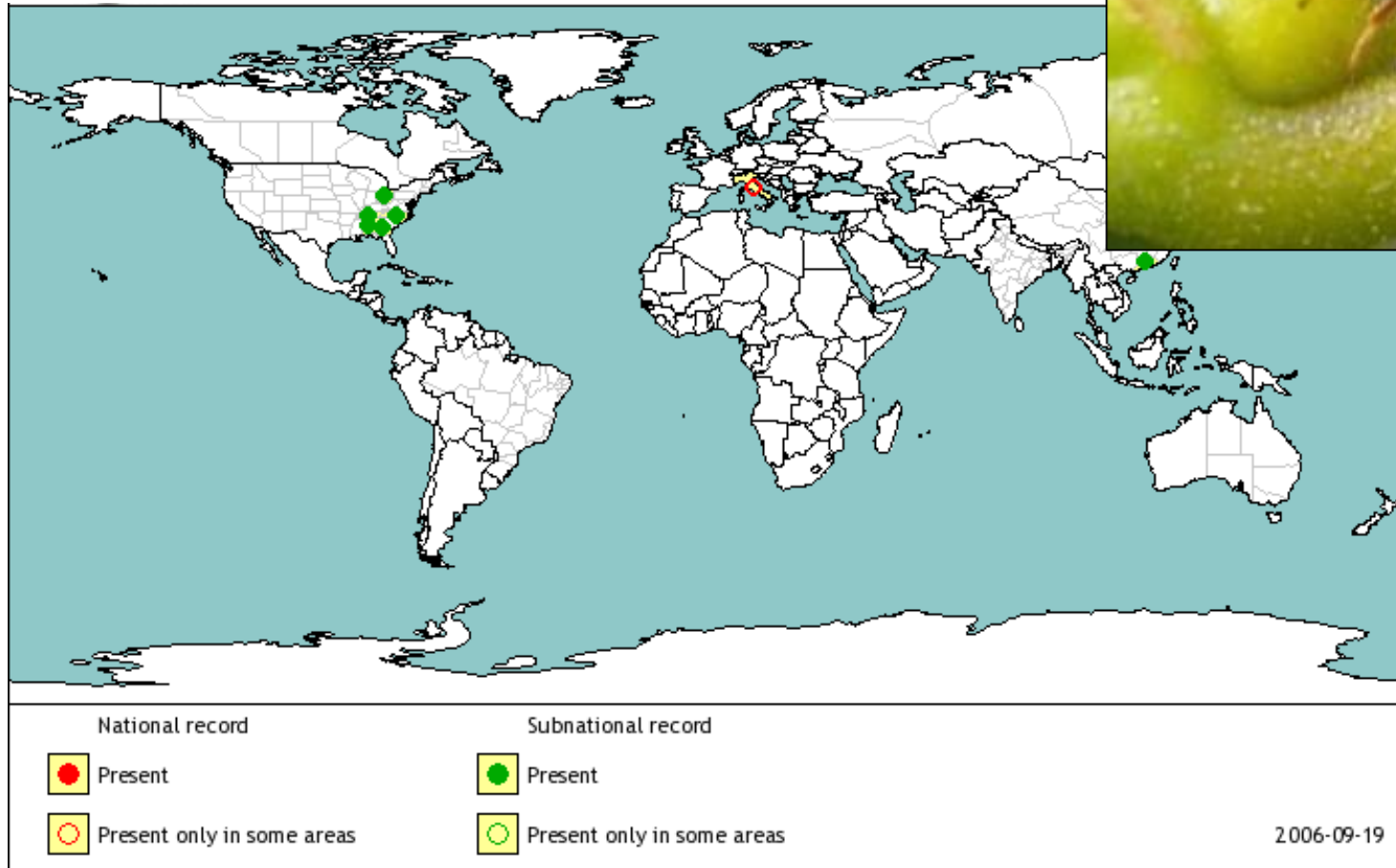

Dryocosmus kuriphilus

Hymenoptera Cynipidae

PORIJEKLO:

Kina

2006-09-19

BILJKE DOMAĆINI:

Castanea spp. i hibridi.

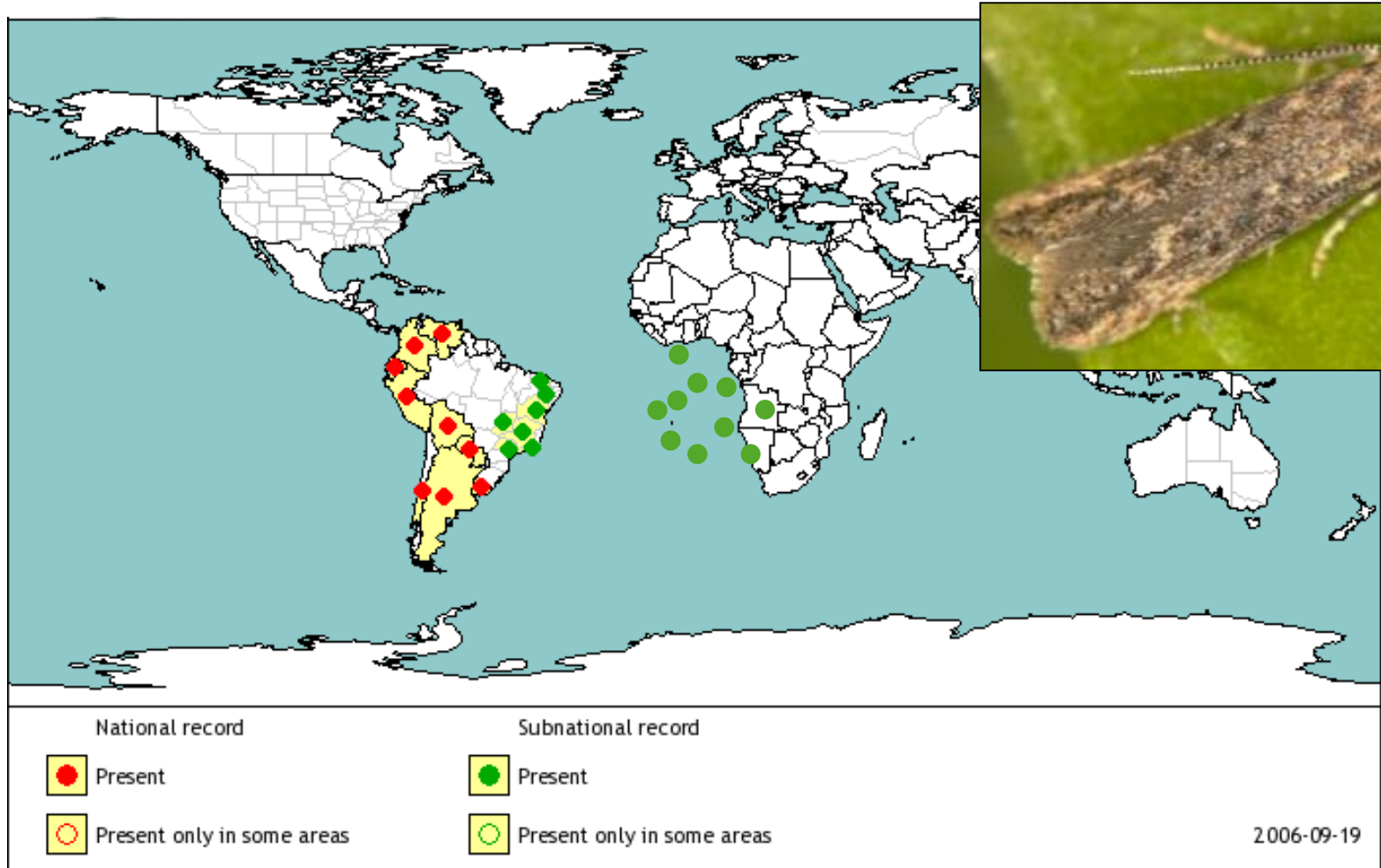
NAČIN UNOŠENJA:

Zaražene grančice ili mladice.

Lokalno širenje: putem zaraženih grančica, mladih biljaka, letom ženki.

Tuta absoluta
Lepidoptera Gelechiidae

PORIJEKLO:
Južna Amerika

BILJKE DOMAĆINI:

Paradajz (*Solanum lycopersicon*). Krompir (*Solanum tuberosum*) i druge *Solanaceaea*-e se smatraju domaćini.

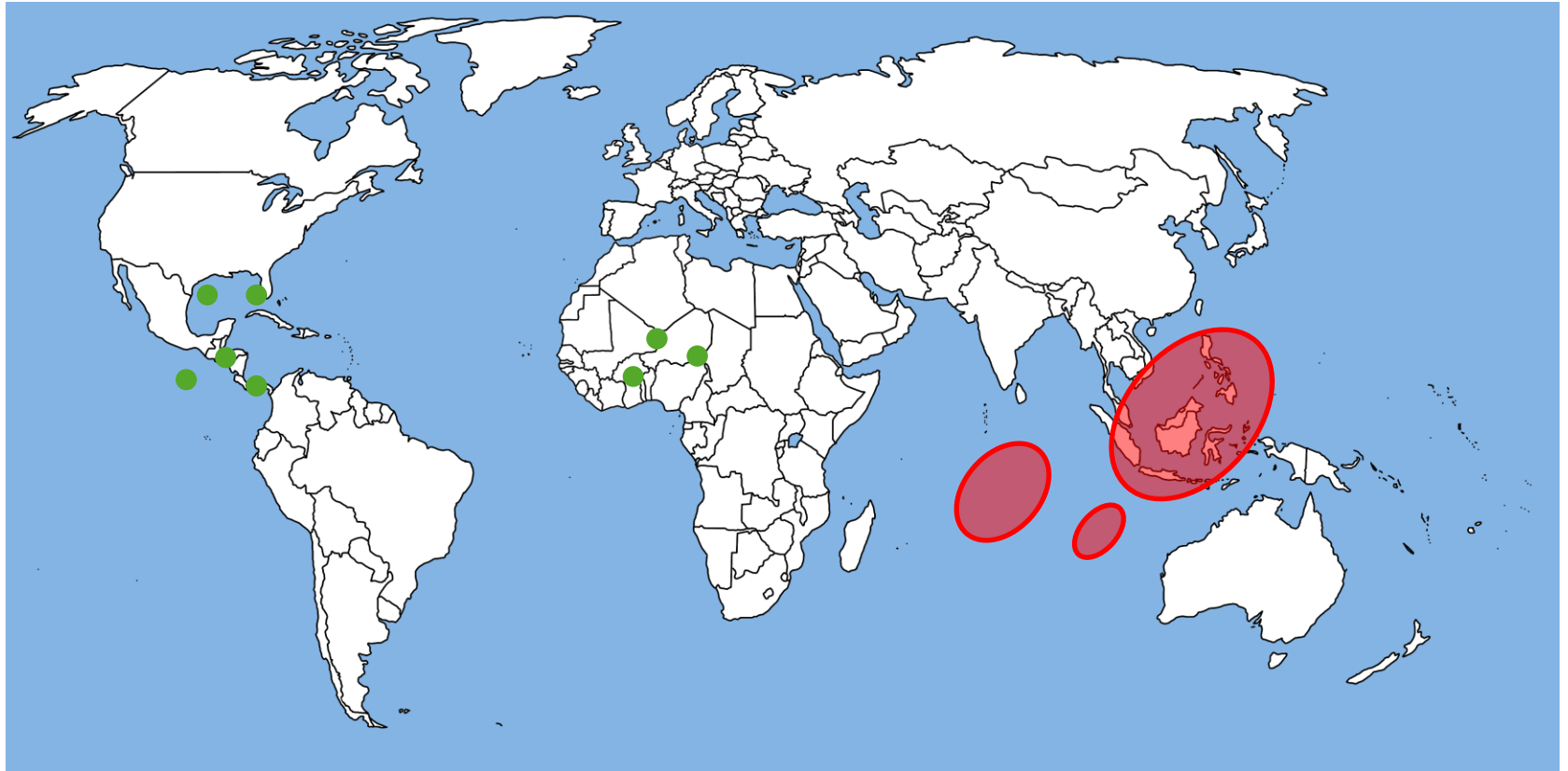
NAČIN_UNOŠENJA

Putem sadnog materijala i s plodom paradajza.

Drosophila suzukii

Diptera Drosophilidae

PORIJEKLO:

Azija (Kina, Indija,
Japan, Tajland,
Koreja)

BILJKE DOMAĆINI:

Voćne kulture: jagodičasto voće (jagode, maline, kupine, borovnice) druge vrste voća (breskve, šljive, jabuke, itd) kao i vinova loza.

NAČIN UNOŠENJA:

- Putem voća koji je zaražen sa *D. suzukii*.
- Letenjem

Popilia japonica

Coleoptera Scarabaeidae

BILJKE DOMAĆINI:

Otkriveno je da se u SAD-u *P. Japonica* hrani sa najmanje 295 vrsta biljaka. Ekonomska šteta je uočena na 106 ovih vrsta. Ovaj insekt mjenja izbor hrane tokom godine, ali preferira domaće koji uključuju sljedeće vrste: *Acer*, *Aesculus*, *Betula*, *Castanea*, *Glycine*, *Juglans*, *Malus*, *Platanus*, *Populus*, *Prunus*, *Rosa*, *Rubus*, *Salix*, *Tilia*, *Ulmus* i *Vitis*.

HOST COMMODITIES: Odrasli se šire letenjem. U međunarodnoj trgovini, odrasli insekti *P. Japonica* prenose se putem poljoprivrednih proizvoda, preko ambalaže, brodovima i avionima. Ličinke se mogu prenijeti u tlu oko korijenja sadnog materijala.

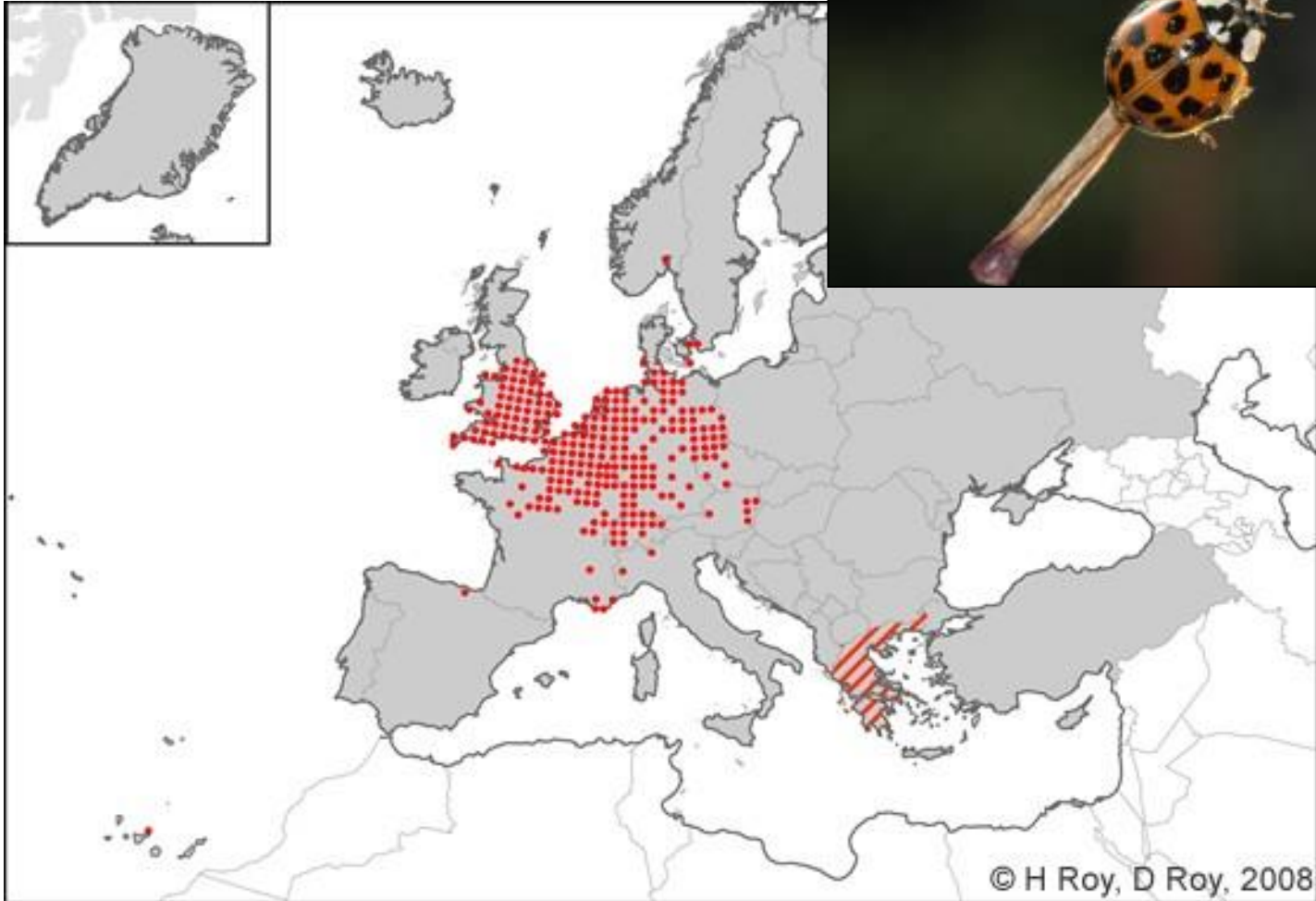
BIOLOŠKA KONTROLA

Harmonia axyridis

Coleoptera Coccinellidae

PORIJEKLO:

Azija

PORIJEKLO:

Lisne uši i scales

NAČIN UNOŠENJA:

Pušteni u prirodu za biološku kontrolu

H. axyridis je unesen u Evropu 1982. godine za biološku kontrolu u voćnjacima. U Italiji je komercijalizovan i pušten u zaštićene kulture protiv lisnih uši od 1995. do 1999. godine. Od 2000. godine komercijalizacija *H. axyridis* se prekinula zbog zabrinutosti o invazivnosti ovog insekta (posebno zbog njegovog utjecaja na autohtone bubamare i druge grabljivce).

**Hvala na
pažnji...**

